

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ ΚΑΙ ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ
ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ ΑΝΩΤΕΡΗΣ ΚΑΙ ΑΝΩΤΑΤΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ
ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΕΞΕΤΑΣΕΩΝ

ΓΡΑΠΤΗ ΕΞΕΤΑΣΗ ΓΙΑ ΑΠΟΚΤΗΣΗ ΠΙΣΤΟΠΟΙΗΤΙΚΟΥ
ΠΟΛΥ ΚΑΛΗΣ ΓΝΩΣΗΣ ΤΗΣ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΓΛΩΣΣΑΣ

ΔΕΙΓΜΑ

Θέμα: Ελληνικά

Ημερομηνία:

Διάρκεια: 2 ώρες και 30 λεπτά

ΤΟ ΕΞΕΤΑΣΤΙΚΟ ΔΟΚΙΜΙΟ ΑΠΟΤΕΛΕΙΤΑΙ ΑΠΟ ΕΠΤΑ (7) ΣΕΛΙΔΕΣ.
ΟΛΕΣ ΟΙ ΑΠΑΝΤΗΣΕΙΣ ΝΑ ΔΟΘΟΥΝ ΣΤΟ ΤΕΤΡΑΔΙΟ ΑΠΑΝΤΗΣΕΩΝ.

ΜΕΡΟΣ Α΄: ΈΚΘΕΣΗ

(Μονάδες 50)

Να αναπτύξετε ένα (1) από τα πιο κάτω θέματα (500 περίπου λέξεις)

1. *Ο κοινωνικός αποκλεισμός αποτελεί ένα σοβαρό πρόβλημα στις μέρες μας.*
Να διατυπώσετε τις απόψεις σας και να εισηγηθείτε τρόπους με τους οποίους μπορεί ν' αντιμετωπιστεί το φαινόμενο αυτό σ' ένα δημοκρατικό και ανθρώπινο σχολείο.
2. *Είναι κοινώς παραδεκτό ότι η αποξένωση και η μοναξιά είναι χαρακτηριστικά του σύγχρονου ανθρώπου.* Αφού αναζητήσετε τα αίτια που οδηγούν στην αποξένωση και στη μοναξιά, να αναφέρετε τις επιπτώσεις που έχουν αυτές στη ζωή του σύγχρονου ανθρώπου.

ΜΕΡΟΣ Β΄:

(Μονάδες 30)

I. ΚΕΙΜΕΝΟ ΓΙΑ ΠΕΡΙΛΗΨΗ

Είναι εύκολο να κάνουμε φτηνή κριτική στους κατόχους φορητών τηλεφώνων. Αλλά πριν το κάνουμε αυτό, πρέπει να διαπιστώσουμε σε ποια από τις παρακάτω κατηγορίες ανήκουν.

Πρώτα έρχονται οι ανάπηροι. Ακόμα κι αν η αναπηρία τους δεν είναι ορατή, είναι υποχρεωμένοι να βρίσκονται σε συνεχή επαφή με το γιατρό τους ή τις Πρώτες Βοήθειες. Αξιέται, λοιπόν, η τεχνολογία, διότι έθεσε αυτό το ευεργετικό εργαλείο στην υπηρεσία τους. Δεύτεροι ακολουθούν αυτοί οι οποίοι για σοβαρούς επαγγελματικούς λόγους πρέπει να είναι διαθέσιμοι σε περίπτωση έκτακτης ανάγκης (διευθυντές πυροσβεστικών σταθμών, γιατροί, ειδικοί στις μεταμοσχεύσεις οργάνων κ.ά.). Γι' αυτούς το φορητό τηλέφωνο είναι μια σκληρή πραγματικότητα, την οποία υφίστανται αλλά δεν απολαμβάνουν.

Όλες οι πιο πάνω κατηγορίες αξίζουν το σεβασμό μας. Κατ' ακρίβειαν, για τις πρώτες δύο κατηγορίες είμαστε διατεθειμένοι να ενοχληθούμε ακόμα και την ώρα που γευματίζουμε σε ένα εστιατόριο ή κατά τη διάρκεια μιας κηδείας.

Οι άλλες κατηγορίες αντίθετα, συνεπάγονται φασαρίες (για μας καθώς και γι' αυτούς). Η πρώτη περιλαμβάνει άτομα που αδυνατούν να πάνε οπουδήποτε χωρίς να έχουν τη δυνατότητα να φλυαρούν για ελαφρά ζητήματα με τους φίλους και συγγενείς, τους οποίους μόλις έχουν αφήσει. Είναι δύσκολο να τους κάνει κανείς να καταλάβουν γιατί δε θα έπρεπε να το κάνουν. Κι επιτέλους, εάν δεν μπορούν να αντισταθούν στην τάση τους να συνομιλούν, εάν δεν μπορούν να απολαύσουν τις στιγμές της μοναξιάς τους και να ενδιαφερθούν γι' αυτά που κάνουν οι ίδιοι εκείνη τη στιγμή, εάν δεν μπορούν να αποφύγουν να επιδεικνύουν την κενότητά τους και, ακόμα χειρότερα, να την κάνουν σήμα κατατεθέν, έμβλημά τους, τότε λοιπόν του ζητήματος πρέπει να επιληφθεί ο ψυχολόγος. Μας ενοχλούν, αλλά πρέπει να καταλάβουμε το τρομερό εσωτερικό κενό τους, να είμαστε ευγνώμονες που δεν είμαστε σαν κι αυτούς και να τους συγχωρήσουμε – χωρίς, ωστόσο, να υπερηφανευόμαστε χαιρέκακα για τη δική μας ανώτερη φύση και συνεπώς να ενδίδουμε στην αμαρτία της πνευματικής υπερηφάνειας και της έλλειψης φιλανθρωπίας. Αναγνωρίστε τους σαν το συνάνθρωπό σας που υποφέρει και γυρίστε από την άλλη.

Στην τελευταία κατηγορία βρίσκονται εκείνοι οι άνθρωποι που επιθυμούν να δείξουν δημοσίως ότι είναι άκρως περιζήτητοι, ιδιαίτερα για περίπλοκες επαγγελματικές συζητήσεις. Οι συζητήσεις τους, τις οποίες είμαστε υποχρεωμένοι ν' ακούμε χωρίς να το θέλουμε σε αεροδρόμια, εστιατόρια ή τρένα, πάντοτε αφορούν χρηματικές συναλλαγές, απωλεσθέντα φορτία, έναν απλήρωτο λογαριασμό και άλλα πράγματα.[...]

Έτσι, όποιος επιδεικνύει ένα φορητό τηλέφωνο ως σύμβολο ισχύος, αντίθετα ανακοινώνει σε όλους ανεξαιρέτως την απελπιστική, κατώτερη θέση του. Το γεγονός ότι χρησιμοποιεί επιδεικτικά το φορητό του τηλέφωνο είναι απόδειξη ότι δε γνωρίζει αυτά τα πράγματα, και αποτελεί πέραν πάσης αμφιβολίας την επιβεβαίωση της κοινωνικής του εξορίας.

*Ουμπέρτο Έκο: Πώς να μη χρησιμοποιείτε το φορητό τηλέφωνο
(διασκευή)*

ΕΡΩΤΗΣΕΙΣ:

1. Να γράψετε, με δικά σας λόγια, περίληψη του πιο πάνω αποσπάσματος σε 100-120 λέξεις.
(Μονάδες 10)

II. ΚΕΙΜΕΝΟ ΓΙΑ ΕΠΕΞΕΡΓΑΣΙΑ

Εκατομμύρια άνθρωποι σε κάθε γωνιά του πλανήτη χρησιμοποιούν καθημερινά τα μέσα κοινωνικής δικτύωσης, είτε για να δημιουργήσουν νέες σχέσεις με άγνωστους ανθρώπους, είτε για να διατηρήσουν με διαφορετικό τρόπο τις ήδη υπάρχουσες. Οι περισσότεροι από όσους αρχίζουν να επισκέπτονται αυτούς τους διαδικτυακούς τόπους αποκτούν κυριολεκτικά εμμονή με αυτήν τη νέα μορφή κοινωνικής συναναστροφής, στην οποία αφιερώνουν πολύ χρόνο. Πρόκειται για ένα φαινόμενο που οι σύγχρονοι ψυχολόγοι και κοινωνιολόγοι μελετούν **συστηματικά** τα τελευταία χρόνια, με στόχο να ανακαλύψουν τα πιθανά **οφέλη** αλλά και τους κινδύνους που εγκυμονεί η χρήση αυτής της τεχνολογίας, τόσο για τους μεμονωμένους χρήστες όσο και **ευρύτερα** για την κοινωνία.

Τα ψηφιακά μέσα κοινωνικής δικτύωσης μετέτρεψαν τον Παγκόσμιο Ιστό σε μια πολυσύχναστη εικονική «πλατεία» όπου καθημερινά **συναντώνται** και επικοινωνούν με πρωτοφανή ευκολία άνθρωποι που ζουν στην ίδια γειτονιά χωρίς να έχουν συναντηθεί ποτέ, ή και στα πιο απόμακρα

σημεία του πλανήτη. Ωστόσο, δεν είναι όλα ρόδινα στον νέο επικοινωνιακό παράδεισο. Οι φανατικοί επισκέπτες των κοινωνικών δικτύων **εκτίθενται** σε μια σειρά από λίγο-πολύ πραγματικούς κινδύνους. Για παράδειγμα, συστηματικές μελέτες έδειξαν ότι: *«Η αύξηση της εικονικής επικοινωνίας μεταξύ ατόμων που χρησιμοποιούν τα κοινωνικά δίκτυα μεταφράζεται πάντοτε σε μια σαφή μείωση της ικανότητάς τους να αλληλεπιδρούν με την πραγματικότητα»*. Εκτός όμως από την απώλεια επαφής με την πραγματικότητα, άλλες έρευνες διέγνωσαν στους συστηματικούς χρήστες των κοινωνικών δικτύων μια σαφή μείωση της ικανότητας συγκέντρωσης και **εστίασης** της προσοχής, ενώ άλλοι ειδικοί διαπίστωσαν **δυσχέρεια** στη σύναψη πραγματικών διαπροσωπικών σχέσεων.

Ένα συμπέρασμα που προκύπτει από τις μελέτες είναι ότι ο τρόπος χρήσης των μέσων κοινωνικής δικτύωσης σχετίζεται στενά με τα ψυχολογικά χαρακτηριστικά του χρήστη: οι εξωστρεφείς προσωπικότητες τείνουν να χρησιμοποιούν τη διαδικτυακή επικοινωνία για να εκφράσουν ή να αυξήσουν αυτό το χαρακτηριστικό τους. Αντίθετα, οι εσωστρεφείς χρήστες θα χρησιμοποιήσουν τις εικονικές επαφές τους ως δικαιολογία για να μειώσουν ή, σε ακραίες περιπτώσεις, για να εξαλείψουν τις πραγματικές κοινωνικές σχέσεις. Αν τώρα λάβουμε υπόψιν ότι, σύμφωνα με αρκετές ιατρικές έρευνες, τα μοναχικά άτομα που επιδεικνύουν μια αυτιστική συμπεριφορά τείνουν να εκδηλώνουν περισσότερα προβλήματα φυσικής ή ψυχικής υγείας, κατανοούμε το γιατί αρκετοί γιατροί και ψυχολόγοι θεωρούν τις καταχρήσεις των μέσων κοινωνικής δικτύωσης ως **δυσνητικό** κίνδυνο για τη δημόσια υγεία. Πάντως, τέτοιες τεchnοφοβικές αντιδράσεις απέναντι στις υπηρεσίες του Παγκόσμιου Ιστού είναι απολύτως **προβλέψιμες**, όχι όμως πάντα δικαιολογημένες. Διότι, βέβαια, είναι σαφές ότι *η εκρηκτική διάδοση των διαδικτυακών επαφών* ήλθε να καλύψει συγκεκριμένα επικοινωνιακά κενά και ατομικά ή συλλογικά αδιέξοδα.

Ένα ενδιαφέρον ζήτημα είναι η περιφρούρηση της ιδιωτικής ζωής και της προσωπικής αυτονομίας την εποχή του Διαδικτύου. Μπορεί να ακούγεται ως παράδοξο, όμως, την ίδια στιγμή που όλοι καταγγέλλουν το τέλος της ιδιωτικής ζωής εξαιτίας των μέσων κοινωνικής δικτύωσης, τα άτομα νεαρής ηλικίας και οι έφηβοι καταφεύγουν σε αυτά για να δημιουργήσουν έναν προσωπικό ιδιωτικό χώρο! Πράγματι, η λεγόμενη «ψηφιακή γενιά» έχει για το Διαδίκτυο μια εντελώς διαφορετική αντίληψη και σχέση απ' ό,τι τα πιο ηλικιωμένα άτομα που μεγάλωσαν πριν από την εμφάνιση της νέας τεχνολογίας. Για τους νεότερους ο εικονικός-ψηφιακός χώρος αποτελεί φυσική προέκταση του πραγματικού και **εισέρχονται** σε αυτόν για να διευρύνουν, χωρίς χρονικούς ή χωρικούς περιορισμούς, τις πραγματικές κοινωνικές τους σχέσεις. Οι πιο ηλικιωμένοι, αντίθετα, υιοθετούν συνήθως μια διαφορετική στρατηγική: χρησιμοποιούν τα κοινωνικά δίκτυα για να συσφίξουν ή να επιβεβαιώσουν κάποιες σχέσεις με άτομα που ήδη γνωρίζουν, ή για να προβάλουν αυτάρεσκα τον εαυτό τους σε άγνωστα άτομα που όμως χαίρουν της διαδικτυακής εκτίμησής τους.

Σπ. Μανουσέλης, *Διαδικτυακή απελευθέρωση ή υποδούλωση*, από τον ηλεκτρονικό τύπο, 15/5/2015, (διασκευασμένο απόσπασμα)

ΕΡΩΤΗΣΕΙΣ:

1. **(α)** Ο συγγραφέας στην τρίτη παράγραφο αναφέρεται στην «εκρηκτική διάδοση των διαδικτυακών επαφών». Να εντοπίσετε μέσα στο κείμενο (1^η και 2^η παράγραφο) και να γράψετε στο τετράδιο απαντήσεών σας **δύο** (2) διαπιστώσεις του συγγραφέα, οι οποίες δικαιολογούν τη χρήση αυτής της φράσης.

(β) Να εντοπίσετε στο κείμενο και να γράψετε **τρεις** (3) κινδύνους που κατά τον συγγραφέα απειλούν τους συστηματικούς επισκέπτες του κυβερνοχώρου και των κοινωνικών δικτύων.

(Μονάδες 10)

2. Για ποιους λόγους, σύμφωνα με το κείμενο, χρησιμοποιούν τα μέσα κοινωνικής δικτύωσης οι άνθρωποι **(α)** αναλόγως του χαρακτήρα τους και **(β)** αναλόγως της ηλικίας τους;

(Μονάδες 10)

ΜΕΡΟΣ Γ΄: ΓΛΩΣΣΑ

(Μονάδες 20)

Οι λέξεις των ασκήσεων 1-4 βρίσκονται μέσα στο κείμενο (II Κείμενο για επεξεργασία) με έντονα γράμματα.

1. Να γράψετε ένα **συνώνυμο** για καθεμία από τις ακόλουθες υπογραμμισμένες λέξεις/φράσεις, διατηρώντας τη σημασία που έχουν στο κείμενο, καθώς και τον γραμματικό και τον συντακτικό τους τύπο:

(α) να ανακαλύψουν τα πιθανά οφέλη

(β) μείωση της ικανότητας συγκέντρωσης και εστίασης της προσοχής

(γ) ως δυσνητικό κίνδυνο για τη δημόσια υγεία

(μονάδες 3)

2. Να γράψετε ένα **αντώνυμο** για καθεμία από τις ακόλουθες λέξεις, διατηρώντας τον γραμματικό τους τύπο:

(α) διαπίστωσαν δυσχέρεια στη σύναψη πραγματικών διαπροσωπικών σχέσεων

(β) είναι απολύτως προβλέψιμες

(γ) και εισέρχονται σε αυτόν

(μονάδες 3)

3. Να μεταφέρετε τον πιο κάτω πίνακα στο τετράδιο απαντήσεών σας και να τον συμπληρώσετε με τον μονολεκτικό τύπο **των επιρρημάτων** που υπολείπονται:

Θετικός βαθμός	Συγκριτικός βαθμός	Υπερθετικός βαθμός
συστηματικά		
	ευρύτερα	

(μονάδες 2)

4. Να μεταφέρετε τον πιο κάτω πίνακα στο τετράδιο απαντήσεών σας και να τον συμπληρώσετε με τα αντίστοιχα ρήματα στον **παρακείμενο (α)** στην ενεργητική φωνή και **(β)** στην παθητική φωνή, χωρίς να αλλάξετε το πρόσωπο και τον αριθμό:

ΡΗΜΑ	Παρακείμενος (α) Ενεργητική Φωνή	Παρακείμενος (β) Παθητική Φωνή
συναντώνται		
εκτίθενται		

(μονάδες 2)

5. Να γράψετε το **α' συνθετικό** των πιο κάτω λέξεων:

α) εμβατήρια β) αόρατους γ) εφησυχασμός δ) εξέρχομαι

(μονάδες 2)

6. Να συνδέσετε τις φράσεις της στήλης Α με τις αντίστοιχες της στήλης Β. (Στη στήλη Α περισεύει μία φράση).

ΣΤΗΛΗ Α		ΣΤΗΛΗ Β	
1.	Χάρμα οφθαλμών	Α	Με κάθε μέσο, με τη βία
2.	Δρακόντειος νόμος	Β	Απόλαυση των ματιών
3.	Διά πυρός και σιδήρου	Γ	Για ένα ασήμαντο ποσό
4.	Αντί πινακίου φακής	Δ	Το αποκορύφωμα
5.	Το άκρον άωτον		

(Μονάδες 2)

7. Να συμπληρώσετε τις πιο κάτω προτάσεις με το σωστό τύπο του επιθέτου που βρίσκεται στην παρένθεση.

α) Η ομάδα μου έχει υποστεί τρεις (η συνεχής) ήπτες.

β) Η είδηση μεταδόθηκε από όλα τα (το διεθνές) μέσα ενημέρωσης.

γ) Στο τέλος του (ο προσεχής) μήνα θα ανακοινωθούν τα αποτελέσματα των εξετάσεων.

δ) Η σωματική άσκηση είναι χαρακτηριστικό όλων των (ο υγιής) ανθρώπων.

(Μονάδες 2)

8. Στο πιο κάτω κείμενο υπάρχουν **οκτώ (8)** γλωσσικά λάθη. Να τα εντοπίσετε και να τα διορθώσετε.

Την περσινή σχολική χρονιά διαπίστωσα σαν Διευθυντής του σχολείου ότι πολλοί μαθητές δεν γνωρίζουν πως να προετοιμαστούν κατάλληλα για τις εξετάσεις. Δεν διαχειρίζονται σωστά τον χρόνο τους, αφού παίρνουν μεγάλο μέρος της μέρας τους στο διαδύκτιο αντί να διαβάζουν. Από τις πληροφορίες που σύλλεξα με το ερωτηματολόγιο που τους δώθηκε, διαπίστωσα ότι ιδιαιτέρως οι τελειόφοιτοι δεν αφιέρωσαν ικανοποιητικό χρόνο για διάβασμα. Αυτό που συνέβει πέρσι δεν πρέπει να επαναληφθεί.

(μονάδες 4)

-ΤΕΛΟΣ ΕΞΕΤΑΣΗΣ-

© Copyright 2016 – Υπουργείο Παιδείας και Πολιτισμού.

Απαγορεύεται η αναδημοσίευση με οποιοδήποτε μέσο όλου ή μέρους του περιεχομένου χωρίς τη συγκατάθεση του εκδότη.